

Sygn. akt IV U 1563/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2013r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Alicja Romanowska

Protokolant: stażysta Anna Barcikowska

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2013r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 14/05/2013 r. znak: (...) - (...) - (...)

i z dnia 14/05/2013 r. znak: (...) - (...) - (...)

o umorzenie należności likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego

oddala odwołania.

Sygn akt IVU 1563/13

UZASADNIENIE

W odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 14.05.2013r. nr (...) - (...) - (...) i (...) - (...) - (...), J. M. wniósł o umorzenie należności z funduszu alimentacyjnego.

W uzasadnieniu odwołań podniósł, że organ rentowy nie wskazał żadnych argumentów, które uzasadniają odmowę umorzenia należności z Funduszu A.. Wskazał także, że utrzymuje się z zasiłku dla bezrobotnych. Podniósł także, że decyzje zostały wydane z naruszeniem zasad postępowania administracyjnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu wskazał iż zbadał stan faktyczny sprawy i nie znalazł podstaw do umorzenia należności z tytułu zadłużenia wobec funduszu alimentacyjnego.

Sąd ustalił i zważył co następuje;

W sprawie bezsporne jest, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonywał wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego na rzecz mał W. W. i K. W., które płatne były do rąk ich matki G. W.. Do alimentacji małoletnich zobowiązany był skarżący J. M.. Zaległość z tego tytułu wynosi 34961,95zł. Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonywał wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego również na rzecz mał K. H., które płatne były do rąk jej matki B. H.. Do alimentacji małoletniej zobowiązany był skarżący J. M.. Zadłużenie z tego tytułu wynosi 3184,03 zł.

Dłużnik zwrócił się o umorzenie należności .

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., nie uwzględnił wniosku skarżącego i zaskarżonymi decyzjami z dnia 14 maja 2013r odmówił umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego w tym decyzją nr (...) w kwocie 34.961,95zł i decyzją nr (...) w kwocie 3184,03zł

Skarżący J. M. ma (...) lat., nie pracuje, od maja 2013r zarejestrowany jest jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku dla bezrobotnych /w wys.623,60 zł brutto/, jest współwłaścicielem nieruchomości- działki położonej w S. gm W. o pow.0,2637 ha zabudowanej budynkiem mieszkalnym drewnianym ,parterowym ,podpiwniczonym składającym się z trzech pokoi, kuchni, łazienki i przedpokoju o powierzchni 89,32m⁽²⁾, w którym zamieszkuje. Posiada samochód osobowy (...) (...) rok produkcji (...), nie posiada innego majątku ruchomego. Wg oświadczenia we wspólnym domu zamieszkuje z byłą żoną ,za korzystanie z gazu ,energii elektrycznej i ogrzewania uiszcza 150zł miesięcznie.W czasie aktywności zawodowej pracował min jako kierowca T.. Wnioskodawca z jedenej strony podaje, że z byłą żoną nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego, a z drugiej strony we wniosku o umorzenie uzasadniając swoją trudną sytuację bytową wskazuje , że żona po chorobie onkologicznej jaką przeszła w 2003r pozostaje pod opieką poradni / na potwierdzenie czego przedłożył zaświadczenie lekarskie/ ponosi miesięcznie koszty leczenia w wysokości 190zł , jest uprawniona do emerytury w wysokości 870zł . W oparciu o powyższe w ocenie sądu należy przyjąć , że skarżący prowadzi z byłą żoną wspólne gospodarstwo domowe.W przeciwnym razie nie posiadałby szczegółowej wiedzy o jej sytuacji zdrowotnej i finansowej i zapewne nie uzyskaby zaświadczenia o jej stanie zdrowia, do którego otrzymania jest uprawniona jedynie osoba pozostająca pod opieką lekarza , a nie osoby trzecie.

Powyższe ustalenia zostały oparte na bezspornym materiale dowodowym wynikającym z akt rentowych ZUS , a zatem nie budzących wątpliwości co do ich wiarygodności.

Spór w niniejszej sprawie dotyczy natomiast oceny ustalonych okoliczności faktycznych ,które zdaniem ubezpieczonego uzasadniają umorzenie zaległych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaś w ocenie organu rentowego nie uzasadniają.

Instytucja umorzenia świadczeń z funduszu alimentacyjnego była uregulowana w art. 17 ustawy z dnia 18.07.1974r., o funduszu alimentacyjnym uchylonej art. 71 ust 1 ustawy z dnia 28.11.2003r., o świadczeniach rodzinnych. Wówczas ustawodawca uznał iż umorzenie świadczeń z funduszu alimentacyjnego może mieć miejsce wówczas gdy zachodzą szczególnie uzasadnione przypadki przemawiające za umorzeniem należności.

Ustawodawca nie określił katalogu tych przypadków, co dawało asumpt do przyjmowania pewnego spektrum w sytuacji podlegających pod daną przesłankę. Z dniem uchylenia ustawy o funduszu alimentacyjnym i wprowadzeniu nowej typologii świadczeń rodzinnych związanej między innymi z likwidacją funduszu alimentacyjnego przepisem art. 63 ust 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych postanowiono iż likwidacja funduszu alimentacyjnego zajmie się Prezes ZUS. Jednocześnie w ustawie o świadczeniach nie zawarto przepisu przejściowego dotyczącego umorzenia należności świadczeń powstałych pod rządem poprzedniej ustawy. / przepis przejściowy dotyczy tylko świadczeń z funduszu alimentacyjnego w więc nie ich umorzenia - art. 62 ustawy o świadczeniach /, ale wprowadzono przepis określający przypadki w których umorzenie świadczeń może nastąpić.

Ustawodawca w art. 68 § 1 ustawy o świadczeniach powtórzył, iż umorzenie może mieć miejsce tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach do określając je jako takie związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby przeciwko której prowadzona jest egzekucja alimentów.

Zdaniem Sądu tak określone przesłanki instytucji umorzenia świadczeń implikują twierdzenie, że w rzeczywistości umorzenie należności może mieć miejsce jedynie wówczas gdy sytuacja zdrowotna lub rodzinna osoby zobowiązanej jest na tyle zła że nie będzie ona w stanie świadczeń do których jest obowiązana uiszczyć. Niewątpliwie warunkiem zastosowania tej instytucji jest powiązanie niemożności materialnej z sytuacją rodzinną i zdrowotną zobowiązanego.

Konieczne jest powiązanie określonej w przepisie sytuacji rodzinnej i zdrowotnej z płynnością finansową będącą przesłanką zobowiązania pieniężnego. Należy przy tym podkreślić, że w określeniu przypadków uzasadniających umorzenie świadczeń ustawodawca wymaga aby miały one charakter szczególnie uzasadniony, co czyni koniecznym zaliczenie do nich jedynie tych nadzwyczajnych nieprzeciętnych.

W ocenie Sądu przez szczególnie uzasadnione wypadki rozumieć należy pewne wyjątkowe, nietypowe okoliczności występujące w sprawie, a zwłaszcza dotyczące osoby zobowiązanego do zwrotu należności Funduszu Alimentacyjnego w związku z przepisem art. 68 ustawy o świadczeniach rodzinnych – jego sytuacji rodzinnej i zdrowotnej. Tak więc szczególnie uzasadnione przypadki związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego to sytuacje nadzwyczajne, powstałe w wyniku wypadku losowego, niezależnego od zobowiązanego, w następstwie którego jego sytuacja ulegnie takiemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji. Przesłanki tej nie wyczerpuje sam fakt, iż zadłużenie jest większe niż możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego do alimentacji, co prowadzi do niemożliwości zaspokojenia podstawowych jego potrzeb egzystencjalnych. Przede wszystkim umorzenia należności nie uzasadnia trudna sytuacja ekonomiczna ubezpieczonego. Zła sytuacja finansowa jest bowiem cechą większości zobowiązanych za których należności wypłacał Fundusz Alimentacyjny i umarzanie należności z tej tylko przyczyny czyniłoby praktycznie martwą regulację o obowiązku zwrotu organowi rentowemu równowartości wypłaconych z funduszu świadczeń.

W ocenie Sadu w przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do umorzenia zaległości z FA.

Sytuacja materialna skarżącego, w której znajduje się on w chwili obecnej nie jest wystarczająca do uznania, że zaległość na rzecz funduszu alimentacyjnego winna być umorzona. Skarżący uprawniony jest do zasiłku dla bezrobotnych, a w niedługiej przyszłości będzie mógł wystąpić o przyznanie świadczenia emerytalnego.

Skarżący nie przedłożył także żadnych wskazujących, że jego aktualny stan zdrowia nie pozwala mu na wykonywanie jakiegokolwiek pracy, po utracie prawa do zasiłku dla bezrobotnych. J. M. jest właścicielem samochodu, którego wartość z uwagi na rocznik produkcji nie jest znaczna, ale wymaga przeznaczania środków na jego utrzymanie takie jak koszty paliwa, ubezpieczenia i napraw.

Powyższe oznacza, że nie ma przeszkód, aby wnioskodawca uiszczał zaległości na rzecz FA choćby w systemie ratalnym wpłacając choć niewielkie kwoty miesięcznie.

W tym miejscu warto zauważyć, iż Fundusz alimentacyjny nie był instytucją dobroczynną świadczącą pomoc każdemu potrzebującym. To na rodzicu ciąży obowiązek alimentowania dziecka i to właśnie on mimo trudnej sytuacji materialnej zmuszony jest dzielić się z dzieckiem nawet bardzo szczupłymi dochodami. ZUS nie świadczył w zamian za niego na jakiejś samoistnej podstawie ale na zasadzie surogacji w zastępstwie właściwego i zobowiązanego orzeczeniem sądowym dłużnika alimentacyjnego z zastrzeżeniem prawa odzyskania wyłożonych świadczeń.

Zadaniem Funduszu Alimentacyjnego było tymczasowe pokrywanie wierzytelności alimentacyjnych w zastępstwie osób faktycznie zobowiązanych.

W tym miejscu należy odnieść się do zarzutu skarżącego, że organ rentowy nie w decyzjach nie wskazał wystarczających powodów, dla których odmówił umorzenia należności. To na skarżącym ciążył w przedmiotowej sprawie ciężar wykazania, że znajduje się w wyjątkowej sytuacji życiowej, bytowej, zdrowotnej, która uzasadniałaby skorzystanie z dobrodziejstwa umorzenia należności z Funduszu Alimentacyjnego. Należy w tym miejscu z całą stanowczością wskazać, iż proces cywilny, w tym także proces w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, jest procesem kontradyktoryjnym, co oznacza, iż ciężar przeprowadzenia stosownego dowodu na wyżej wskazanych okoliczności w postępowaniu sądowym obciąża ubezpieczonego zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 6k.c., stosownie do którego: „Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne”. Strony są obowiązane więc wskazywać dowody dla stwierdzenia tych faktów /art. 232 k.p.c./. To one bowiem są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik.

Sąd orzeka na podstawie twierdzeń i dowodów dostarczonych przez strony i tylko wyjątkowo, np. w sytuacji ewidentnej nieporadności strony, ma obowiązek prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu. Takiego obowiązku w szczególności nie sposób dopatrzeć się, gdy strony reprezentowane są przez fachowych pełnomocników. Wszelkie zaniechania w zakresie inicjatywy dowodowej lub też inicjatywa, która nie prowadzi do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, muszą być ocenione negatywnie w świetle ciężącego na stronie obowiązku czynnego uczestniczenia w procesie z realizowaniem obowiązków dowodowych. Proces kontradiktoryjny wymaga bowiem od strony należytej dbałości o własne interesy, celem zwiększenia swych szans procesowych. Takiej dbałości wymaga się tym bardziej, gdy strona reprezentowana jest przez zawodowego pełnomocnika. W przedmiotowym postępowaniu skarżący temu obowiązkowi nie podołał i w ocenie Sądu nie przedłożył żadnych dowodów uzasadniających umorzenie należności na rzecz FA.

Nietrafny był również zarzut, że pozwany naliczył w dwóch decyzjach zaległości za te same okresy. Decyzje dotyczyły zaległości, które Fundusz wypłacał wskutek dwóch wniosków uprawnionych i dotyczyły zaległości na rzecz innych uprawnionych.

Żadnego wpływu na ocenę prawidłowości obu decyzji nie miał podnoszony przez skarżącego zarzut naruszenia przez organ rentowy przy wydawaniu decyzji przepisów k.p.a

Utrwalony jest w doktrynie i orzecznictwie pogląd, że postępowanie sądowe, w tym w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. W postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zastosowanie znajdują przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, a nie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, w związku z czym nie ma możliwości badania w świetle przepisów tego kodeksu prawidłowości wydanej przez organ rentowy decyzji. Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania./vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 16.04.2013r AUa 1599/12/

Z tych względów Sąd na podstawie art. 68 ust 1 ustawy o świadczeniach w związku z art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł jak w sentencji.